Livre de Darwin

N. 1

Mme L. Poliakin

9/

לאָנדאָן דורך דעם זעלבן וואַנדערער London

1960.

איך וויל דאָ באַשרײַבן פֿון מײַן לעבן אַלץ

די אַלטערע יאָרן וואָס דער באַשעפֿער גאָט האָט

פֿרײַ געגעבן מיר אָנצושרײַבן די וואונדערלעכע צײַטן.

און דער טאָטע און די קינדער [illegible] באַזונדער

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] די

[illegible] [illegible] די ווערטער אין [illegible] [illegible]

([illegible])

"אַל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי

אַל תעזבני" און די ווערטער האָט

דער דיכטער [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

און איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

און האָט [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און איך [illegible]

[illegible] די [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

איך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] איך

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] די [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און איך

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] און

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

באַלד דערויף דאָס לאַנד. אָנגעלאַנגען אין מאַליק
ליגט דעם האָלאַנדז דאָס טראָטואַר פֿון מאַליק געװען
און װאָלט דער אין לאַנדזמאַן געװען אַזוי מאַליק האַלב
געװען אָפּגעריסן פֿון טאָג־שטאָט װײַט פֿון אַלץ
יודעס אָפּגעריסן "זײַט" אויסגעשטעלט, פֿון מאַליק, גאָר װײַט
געװען געבליבן װעלכער דאָ אין "אַנגלאַנד" אַלזאָ
פֿרײַע אין אַלע דעמאָקראַט לאַנד. מאַליק האַלב
שױן אין דער לענדער פֿון אַלע דעמאָקראַט לאַנדן אין סוף
אַלץ זיך צוערשט געפֿאַלן אין איר דעמאָקראַט האַלב
מאַליק אַלס גרויס װאָס איך געזען יאָהרען װײַט מאַליק
אַלעס אין איר דאָס לאַנד. דעמאָלס צו מאַליק
דער אַלץ גיין פֿעסט אויף דעם באַזעצט און
דאָס אַלץ איך צוערשט געװאָרן, װײַל האַלט
געװען דער פֿליִענדיק פֿון רעפּובליק װײַט. מאַליק
האַלב געבליבן אַלס פֿון יאָהרען צװײ גרויס
האַלב דער מאַליק אַלע דער צופֿרידן, זײַן מאַליק
פֿיל גאָר צוריק גוט אַלמעכטיקער װעלט ניט דער
אַנדער האַלב אַלס מאַליק צו װײַט געװען "טאַלבעטער"
איך צוערשט גוט אויפֿגעפּאַסט, און נאָך האַלטן זײַן
האַלט אויך אַריבער האַלב אין דעם האַלב לאַנד
און ערשטע װעלט דאָס דערפֿאַר גאָר שױן
געװען ניט צײַט, פֿון און שױן אַװעק

דאָס [illegible] און הויז קאָסט געווען [illegible]
און [illegible] איך וואָס [illegible] אַלצדינג אין
[illegible] הויז, [illegible] אויב נאָר [illegible]
[illegible] אַלע [illegible] געלט [illegible]
הויז [illegible] וואָס איך [illegible]
און [illegible] ווייל איך [illegible] פון אַ [illegible]
פון [illegible] וואָס איך [illegible] פון
[illegible] פון [illegible] איך בין [illegible]
פון [illegible] 1948 [illegible] 1960
איך בין [illegible] אַלע [illegible]
[illegible] מיר [illegible] און אין [illegible]
און [illegible] וואָס [illegible] פון
[illegible] און [illegible] איך [illegible]
וואָס [illegible] הויז [illegible]
Air Conditionie, [illegible] וואָס [illegible]
איז [illegible] וואָס [illegible]
[illegible] איך [illegible] אַלע [illegible]
[illegible] אין [illegible] הויז [illegible]
[illegible] און [illegible]
[illegible] פון [illegible]
[illegible] אין [illegible]

הירמס "Himalaya" דיוס אויז און גראנדי שיף
פון און אינגליש קומפאניה, דיוס
באנדירה אינגליזה, איז ליון גראנדי וואפור
דראגאר, ויאן איי נישט זיין, ויק הוב אנגרייג
באזופייבן אויף דער שיף דער 21 טאג אוגוסט
ווידר אונזיס פארבינדן פון ערופיאן מיט דער שיף
הוט גאן גראבען צער היגט און וואסר דען
ליבען גלוקס באלאבוסטיש, און אויף וואציינגן
ויק הוב פארבראכט אויף דער שיף, מיט מיר
אויף דער שיף [illegible] גיים טיש וויו ויק הוב
גירופן אונז גיזען און פאמיליר אויינגעפיטערד
פון "אוראל" דייט און אוינגראַטענר פאמיליר
און אוני וויו ציים הובען גירעט אף ארבעגעט
האבר אויק צוגק גירעדט מיט ציוו אויס גיראַצן
ווינער דיי שיף אויז גיוון פיל מיט אויין ליטר
פאסאזשירן און ויק קען נישט גיראַכן אוף
אויינער ליט און אוני צוגען מיר גיפארן 4 טאג
ביז MARŠEIER, און אין דער צייט איז די שיף
דורכגעפארן גיפארן און "אויטאליינער" אויינציגע
"Sardenia" און נאך אויין פראנצויזישער
אויינצלער "Corsa" און דאָס האָט מיר
גיגעבן אונזיס פארגעניגן וואָס אויף דיר

13

עקסטרא יאָהרען ביז איך צוליבער געוואָרן ביין
גוט ציין אויסגעלערנט "יאַרלאָפּאָל" און גאַנץ הויך
גיהאָלפּן צווישן גיר און גריכען ביין MARSEILLE
און דאָ ביין איך אַרויף געפאָרן אַליין קיין
ציין שיינע אַלטע שטאָט פון "פּריוואַט ראַק"
וואָס זיין איך ווען דאָרט, ווען איך טיט
זאָגט אַליין פון אָרטיס שרייבן צום פּאָליטיקן
וואָס איך האָב גיהערט וואָס איך האָב גיזען,
און ווייסט ווי איך דאָס שרייבן וואָספאַר אַליין יעדן,
ציין גיזינט צווישן אַלע דער שיין "דאָס
שטאָט און זיין גיליטן האָב איך גיהערט
און "טאָלאָפּאָל" הייסט און וואָלטער וואָסער
און קאָריען, און אַלע וואָס ציין איז אַלפּאָס שיין
פון "שטאָפּאַל" איז דאָ און "אַספּאַראַגוס"
און "פּיטשטש" און "ספּאַרט" און אַוון
אַרמיסטער, און "סיניאָרע" ווייל איך האָב
גיזען און פּילאָט וואָס האָט גיר גיקענט און
גרויסן פּאַרטיזאַן, און דאָס פּילאָט האָט
גאָר גיוויזן ווייל און צום ציט פון 3 ער גרויסע
קריג האָבן און אויסגעלערנט ציין גאַנצן דאָרט
הויכן ציין אַלטער קליינער גינצער יאָסיאָגען

פון דיזע דיקטאַטאָר באַנדיטן און זיין
דורך באַלעבן אויף אונגעריאַן סאָוויעטישער
הייט און קנאַפּ אונטערטאַן דורך טעראָר און הונגער
באַלד קאַפּיטולירט באַלעבן קאָמוניזם מיט דיזע
ווענדונגען נאָך מיליאָנען אַנדערע זוכן דיזע אונטערדריקטע
הונגעריקע דורך הונגער האָט זיך גיין האָט פון
באַלד דערנאָך פילע טויזנטער אַלטע און יונגע
הונגער באַלד מיט באַלעבן אויפן באַפרייען
טאָג אויף אויך דאָס שוין נאָך אונטערדריקטע
באַלד און אַזוי האָט מיט פּאָליציי און
באַוואָ דריי 25 טויזנט אונגעריש פון אויך
אויך הונגעריקע און דורך פּאַריז און נאָך
דעם וועלט אויף האָבן אָפּגעטאָן ניט גיין
טויזנט פון אויף אויסגעזאָגט דורך דער וועלט
פאַר באַלעבן איין שפּאַלט און האָבן באַלד
דער גרויסער גיין און האָבן שוין אויך
זיין שוין און ניט גיין "פּאַרטיזאַנער"
פון אויך אויסגעזאָגט אויסגעפינען דורך און דאָס
זייער אַלע וואָס זיינען אויף געפינען זיך פון באַלד
אויך ניט געווען זיין סאָוויעטישע וועלט דיזע שוין
אויף וועלט נאָך אַנטלאָפן זיינען, נאָך וועלט וואָס

האָב אָנגעשריבן עטליכע בריוו צו זוניק
אָריגע אונז דער שליאַך אין דעם זאָך געבראַכט
האָב פֿון מיך דעם פּאַסאַזשירן פֿון וואַגאָן האָבן
געקראָכן באַ גאָט טייל מיך אויבערגעגעסן
אין דעם מאָמענט געזעסן אין דערפֿער גאַנץ לאַנג
דאָס פֿאָרן געווען 2 האַלבע יאָר אַוועק לאַגער
פֿיל האָבן אַלע געפֿונען גרויסע אַנטרעסטונגען
אַוועק פֿון צוויי פֿאַמיליעס דערווייל אַלטע לייט אין
דער אונדזערער פֿאָלק געוואָרן אויך אין פּראָי. אין
אַ פֿיין טרעפֿן פֿאַלשער גוט דאָרט צו מאַכן געוואָרן
פּראָטעסט באַשיכט אויסער דעם פּראָי. האָט פֿאָרן
באַוואָיפֿן דער, סטאַליקאָס בעל חיק אין האַרט. אין
געפֿונען האָר אויסגעגאַנגען אין דעם פֿאָלקס וועלט דאָ
פּראָי האָבן געהאַלטן אויס געווען ווייטער. אין
דער טעם צוליבן האָב אויך געזאָגט אויסגערופֿן
גען וואַרט דעם אַ־פּאָליטי. וואָלט אויך האָב געמאַכט
פּאָליטיק געשאַפֿן פֿאַר מיין וועלט דעם אַנטייל
פֿאָלקן געפֿונען אונזערע גאַנץ גוט "סאָלידאַריטעט" אין
אויך דיין גערופֿן גוט אין פּראָפּאַגאַנדע.
אייניקל אין גאַנץ פֿרײַנדלעך, אין דער האָב
אויך זינגען געוויסע הערן א.א.וו. צווישן וועלט
אויך קאָפּ נאָך אייניקל, בעסער גלאַט אַוועקן

טאָג אַלע טאָג האָב איך זיך אָנגעשטרענגט
רעדן אויך פֿראַנצויזיש און דורך זײַן [illegible]
דער [illegible] פּויליש [illegible] אָנגעפֿאַנגען
רעדן מיט מיר פֿראַנצויזיש [illegible] מיר
געלערנט [illegible] פֿריינד און דער [illegible]
האָט מיר אײנער [illegible] און אײנגעלערנט
אויך [illegible] ווײַל זײַן [illegible] און אײגענעם
[illegible] און אויך האָב איך זיך פֿאַרבעסערט
זייער שיין אויך דער שפּראַך, ווײַל [illegible]
מיר [illegible] פֿאַרבליבן [illegible] פֿאַר
[illegible]
און אַזוי [illegible] האָב איך
[illegible] און [illegible]
און [illegible] דעם [illegible]
[illegible] און דערמיט [illegible] טאָג אַלע איך
[illegible] 2 טעג [illegible] אײַנגעלערנט
[illegible]
טאָג [illegible]
דעם 26 יוני [illegible] אויף [illegible]
[illegible] טאָג זײַן אויך דער [illegible] און
אויך בין געווען [illegible] אַלע אַנדערע
[illegible] טאָג [illegible] האַרץ [illegible]

יז

איך [illegible] אין האָלאַנד [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Tilbourg [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

London

דעם 30טן יאנואר 1961

איך בין שוין דא אין לאנדאן 3 וואכן ביז
און טאָכטער וועל איך זיין גרינג אין שטאַרק און
גרויס פאַרגעניגן אויף וואָס איך קענען איך
זעהן מיט מיר. איך דיא עלטערע יאָרן
זיינען מיר [illegible] גאר
ווען איך האָב פאַסירט אַליין אין דיא האַלטן
און אין דיא רעסטאַראַנען בין איך וואָס
גיין, אַז איך קען גיין אַרבייטן. ווען
איך גיין מיך יעצט לייג איך אַליין ניט
דאָס ערשטע [illegible] איך און [illegible] וואָס
האָט איך געהאַט [illegible] טאָכטער,
דאָס צוועלף וואָס דער [illegible] האָט איך אויס
[illegible] פון דעם [illegible] (געשריבן)
ווען איך בין געווען אין גרויס [illegible] וואָס
[illegible] האָט [illegible] דער [illegible]
אַז מיר האָט שוין ניט געקענט [illegible] אין
ווען [illegible] איך אויז דער וואָס האָט געקענט
[illegible] פון דעם [illegible], [illegible]
דעם [illegible] איך [illegible] אין [illegible]
וואָס מיר האָט מיר [illegible] שוין 2 וואָכן אַז
איך [illegible] דעם 4טן [illegible]

און ווײַזן גאָט האָט איך אויסגעפֿירט וואָס איך
האָב נישט [illegible] ווײס איך אַליין נישט.
און דאַן ווען איך בין געגאַנגען אַרבעטן דאָרטן
[illegible] און דאָרט באַלד און נישט געקענט דאָרטן וואָס
איך האָב געהאַט [illegible] אַרבעטן
נאָר דאָרט [illegible] האָט מיר געזאָגט אַז
פֿאַר אַלעמען אין [illegible] פּריזאָן
און פֿון דאָרט האָט איך געזאָגט איך איבערגעפֿירט.
און ווען [illegible] וואָס איך האָב שוין
[illegible] פֿאַר [illegible] האָט מיר
דאָרט [illegible] וואָס האָט [illegible] מיר [illegible]
גיין הײַנט [illegible] מיר געוואָלט [illegible]
פֿאַר וואָס איך האָב נישט געזאָגט אַז
דײַן [illegible] האָט מיר געהײסן אַרבעטן
וואַרפֿן דאָרטן [illegible] שטאָק און דאַן האָב איך
גערעדט [illegible] האָט [illegible] איך נישט [illegible]
פֿאַרגעסן דײַן הײַנט [illegible] וואָס איך
האָב [illegible] אַז אין הײַנט [illegible] אַז
גאָט האָט גיך אויסגעפֿירט פֿון דײַן [illegible]
[illegible] איך דײַנען און [illegible]
גאָט פֿאַר דײַן ניסים וואָס דו האָסט אויסגעפֿירט.
און [illegible] ווען איך בין געגאַנגען און דאָרטן [illegible]

אויפֿן ערשטן האָב איך פֿון דער ווייטנס

דער צווייט אַ בריק און דאָס איז נישט געווען אָנגערירט
אַז ווען איך בין צו [illegible] וואָס געווען שוין
אויך דער האָט האָב איך דערציילט אַז דאָס
הויז איז איינגעפֿאַלן און סיי איז דער הויפּט
געוואַלט [illegible] האָט איך גיין [illegible]
פֿאַרלירט און פֿון דער טאָג האָב איך באַשלאָסן
צו פֿאַרלאָזן מיין הויז, ווײַל איך בין שוין
נישט געווען [illegible], סיי האָט זיך מיר ניט געוואָלט
אַלס געווען אַז מיין הויז איז איינגעפֿאַלן און
אַז ווען איך בין געווען אונטערוועגס האָט מיר
געקאָנט פּאַסירן, נאָך די זאַך שוין פֿאַרשטאַנען
מיין לאַגער? אַז דאָס איז [illegible] צו פֿאַרקויפֿן
און פּרובירן [illegible] די אַרבעטער און די [illegible].
נאָך מיר האָבן [illegible] וואָס איז [illegible]
געווען מיט מיר און איך האָב [illegible] אַז דער וועט
זיין מיט מיר. אויך ווײַל שוין דאָ צוגעגעבן אַז פֿון
מיינע [illegible] וואָס זיי האָבן אויף געהאָלפֿן מיין
[illegible] בין איך אַוועק [illegible] אַלץ [illegible] בין
פֿון צווייטן [illegible], וואָלטן געווען [illegible]
אַלעס. [illegible] אַלעס אַז [illegible] מען [illegible] און
[illegible] "[illegible] אַלעס און [illegible] אַז [illegible]"
און דאָס איז [illegible] מיט מיר, [illegible] צו [illegible] אַז [illegible]

פֿאַלט יענעם גרעניץ דיעזע הײַזער נײַעמאַנס אויף די [illegible]

סעלטענער יאָהרען, אויך גען צוריק נישט באַצאָלען
סיי פֿון מיר גוט קענסט מער פֿון אָפּצאָהלען
אַז איך דאַרף אויף נאָך פֿיס וואָס טראַכטעט
אָנגעפֿאַנגען כּוחות און קליין טשערעפּאַכע זאָגן די
שוועסטער דערציילן קעגן אַז מיר שלעכט מיר נישט
לעבען. אויבער האָבט אַז סיי קומט באַלאַנגט אויך
אויף אונזער דאָקטאָר די שוועסטער אַלעמען שרעקליכע
שוועסטער, און טעמפּעראַטור האָט איך שוין געפֿיבערט
די טעמפּעראַטור דערהויבט זיך און ווידער דערהויבט זיך
ביז אײנגענעמע, ווען סיי זיך באַלדיג אַז דאָס קומט פֿון דיזער
קראַנקהייט Diabet, און ווען פֿון צייט פֿאָלגען אַז
דאָס קומט פֿון דער קעלט, און אַנדערע פֿאָלגען אַז
דאָס איז רעוומאַטיזם און נישט וויסנדיק וואָס אויך
נעמען אַסאַך גרויסע טאַבלעטעס נאָר און (אַספּירין)
Aspirin די שוועסטער גייען נישט אַוועק דאָס
אויבעלען אַז אַלע איך קען נישט די אונזער שיער
שלאָפֿן און גען צוריק נישט דערפֿאַר כּוחות
מיט די טעמפּעראַטור, מיר קומט די [illegible] קרענקט אַלעמאַל
מיין [illegible] פֿאַרלויפֿט אויך דאָ און וויינענדיג, נאָר די
קערפּער אויך [illegible] און קראַנק. נאָר די גרויסע
קעלטער אויך גאַנץ קאַלט. און איין [illegible] נאָר קאַלט.

דעם 1טען יאַנואַר 1961

אין דעם טאָג געפֿאָרן איך מיר אין
אײן צוגעזאָגט אַלין אַלעמאָל ווײַל איך צפֿנים לעבט
אַרבעטן אַלין איך קען ניט אַרויסגייען אין דרויסן
ווײַל איך בין געשוואַכט אין אַרבעט ווײַל איך
קען גײַען צו לעקטער צײַט. איך האָב
שוין געשריבן אַז איך $ צאָלט אַוועק אָפּפֿיס אַז
שוין 5 חדשים אַז איך געטשער צאָלט אַין
אײן פֿיל איז שוין 3 וואָכן אַז איך שיק אַרויס
פֿון דעם "שפּיטאַל" ווײַל איך האָב פֿאַסירט
הערבעלער 2 חדשים אין ווײַס גאָר האָט איך ניט
גיט אין אַרבעט פֿון האָלפּט איך קען ניט אין
ווײַס דער סאָך ווײַט צוויי ווײסט גוט, 6 דאָקטוירים
האָבן גיך ווײַטער אין לעבן לאַזטעט האָט
גיך אין דאָקטער געקומען אַז גאָר איך האָבן
אין אַפּעראַציע ווײַל גיך ... שטאַרק אין
פֿאַרשטער אַלץ צײַט ... האָבן גיין
פֿאַק געלאָזט אין אַפּעראַציע אַרבעטן
האָב אַז איך שוין אַלץ אַלעס גר
אויטאָמאָביל סיל איז שוין, 6 חדשים אַז אַרום
1 יאָר 18 דער פֿ.ס. אין האָסט אַנטע אַרבעט
איז גיך קוועל צײַט ניט קיין אַז אַרום
געטער צאַלק אין איך פֿיל אַז דאָס איז

אײן אנדער פון זײן לעבן, און מיר איז
נאך ביטער אין פינסטער אז איך האב
נאך נישט אלעס געגעבן פאר מײן טאכטער
וועלכע איך האב מיר נישט אנטאן [illegible]
אויסגעריסן, וואלט פארגעסן אז איך לעב אויך
מיר אלײן נישט אײנגעמאכט, און וואס זײן
דעם טײערן פאר מיר טאטע זײן, בלויז מיט מיר
אלטער אמת-קײט, אז וואס גוטס דעם געזאגט
מיט אלעמען, נאר איך האב נאר אײן גוטס
פארשטעלט ווען ער מיר ווײזן נישט און איך
באשיצן אים כדי מיר אין פיס איך ביז
גוטע לעבן טאג און זאל ער געבן געזינט
אײן טאכטער זײן זאל [illegible] [illegible]
ביז [illegible] די [illegible].

דעם 9 טן אקטאבער, 1961

איך געפין זיך ווידער אין דער היים בײ
מײן טאכטער זאל זי זײן געזונט און [illegible]
זי טראגט [illegible] [illegible] [illegible] פון
מיר, זי [illegible] [illegible] טאג און נאך דער
[illegible] גוט זי [illegible] מיר און [illegible] [illegible]

איך בין געלעגן מיט אַ נייער קראַנקהייט
דאָס איז געווען „malaria" איך בין אַזוי געלעגן
ביז 1 חדשים נאָר ס'איז געווען אַלעס אַזוי גוט ווי
מיט מיר און וואָס געשען איך מיר און דער היים
ס'איז איז געווען 3 טעג אַז איך בין אַוועק פֿון
דעם שפּיטאָל און איך בין נאָך זייער שוואַך
נאָר מיר האָבן און זייער גוט וואָס דער האָט געלט
נאָך גענוג לעבן נאָך אַזאַ שווערע קראַנקהייט
נאָר איך האָב געזען גרויסע מיט אַ פּאָר וואָס
דאָס דאָקטוירים האָבן מיר געזאָגט אַוועקצושיקן אין
פּאָר שוואַכן איך און איך האָב געזען פֿאַר זייער גרויסן
וואָס מיר טוט מיר און איך האָב נאָך אַז
מיר ווייס אַ אומגליק געוועזן גרויסע און וואָס
האָבן געזען שוין אַלע דער ווינטער מיט דעם קאַלטן
נאָר און האָפֿענונג אַז גוט געזונט מיר שוין
צו שרײַבן איך האָב אַז איך געזונט שוין גוטע
נײַעס צו שרײַבן וואָרעם ס'איז איז מיר שלעכט דער
אַלעס האַלטן די איז אַלע קראַנקהייט געזונט שוין גוטס
האָב פֿון איך געזונט שוין געווען גרויסע אַלע.

ס/

17 Janvier 1962.

איך וויל דיר אָנשרייבן עטלעכע ווערטער
וואָס איך האָב שוין אַ לענגערע צייט נישט געשריבן
פּראָבירט ס׳איז נישטאָ וואָס צו שרייבן די לעצטע
צייט וואָכן און איך לייג שרייבן נאָך אַ ביסל
און ס׳איז גייט מיר פאַרשטייט נישט אין קאָפּ די
שרייבן, נישט געדענקען וואָס ס׳איז מיר שוין
געווען בעסער נאָך ס׳איז האָט מיך געפּײניקט
אַ ביסל מער און דאָס איז מיר לייכטער
פיל שווערער נאָך פאַר אַלעס דורכפאַלן
די נאַכט געלט, איז ער גייט אַרבעטן און
איך בין מיין ליבער טאַטע וואָס ליבט איך
אָבער מיר דאַרף איר קאָנט גיסן לייענען
יאָרן און לייג גיט גענוג, דער
ווינטער איז אַזוי שטאַרקער וויל פאַר יאָרן
ס׳איז האָט מיך גערירט פון נאָך דאָס
געווען פון פאַרבן געלעגן אויך קאָנצערט, און שטיל
איז וואַרעם אין לייענען די שיינע וואָס
איך נעם און דערציילט גייט אויגן די
צייט און עס וועלן מיר ברענגען געלט אַלע
ווײַטער. און דאָס איז קאַלט. עס ווערט שוין
אויך נישט פאַרגעסן.

דעם 26טן פעברואר 1962

איך זיץ איצט אין מיין צימער און שרייב
צו א פאר ווערטער וועלכע און [illegible]
ווען איך נישט ארויס קיין וועלכער ספעציעל
[illegible] איך און קען דערציילן [illegible]
[illegible] דער [illegible] און דאס [illegible] גאר [illegible]
אויגוסט פארגעסן, ווייל דאס דערמאנט
מיר מיינע אלע יארן און [illegible]
ווען איך בין געווען [illegible] און פלעג [illegible]
טאג [illegible] דער שיינער און [illegible] צוליב
אלץ דעם [illegible] גיט "[illegible]" דאס איז געווען
מיט 80 יאהר צוריק און איך מיינע צייט האב
איך אלעמאל נישט געדיינקט אז איך קען
זאגן [illegible] און [illegible] איך וויל איצט
אויך [illegible] צוליב [illegible] [illegible]
אויב דער דאס דערציילט איך [illegible] און דאס
[illegible] איך [illegible] פון [illegible]
[illegible] און [illegible] פון דער ערשטער [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] דעם [illegible] פון [illegible]
[illegible] גלייך [illegible] [illegible] זיין [illegible]
אויפגעוואקסן און שטארק געווארן, און איצט זיץ איך

און דאַן זייער ווען ס׳איז אויס שיין אויסגעאַרבעט
און פאַר געלעבט מיר אַקרויס פּאַרטיזאַנען צייט ווען
דילעם שיינע גויס, נאָר דאָס איז נישט אַזוי לייכט
פאַר מיר געדאַנקען אַ טאָג פֿריילעך און נאָכדעם
נאָך וואַסער טאָג פֿרייט זיך שיין און ס׳איז וואַרעם
פֿיין און דאַן געלאָזט אונז. ווען ס׳איז אויך נישט
געווען קיין שיינע אַנדערע און אונדזערע פּאַרטיזאַנער
פֿון "אַווענג לאַנג" האָט דער שיינע לייענער און
דערצייל אויז שוין געלעבט וויל דאָ און דאָרטן
רוחות, געוואַלדער פֿאַר איך מאַכט מיר נישט
וואָס אַנדערע ווייסן גיין טעלערע אויף אַלערדער
שווער דיין קיין פֿיין דאָס אַרבעט נאָך מער דאָרף
וויסן גרויס געוואָלט און לעבן און מער גיי
ערטער, געגעבן אַלע קענט זייער און נאָך
קיינעם ניט געטאָן, זיך אויז שיין געווען גיט
דער לאַגער דאָס הייסט גיט דער נאַכט
נישט געדענק וואָס זיך אויז געקומען
און מיין לאַנג ווען ס׳איז אויז שרעקלעך הייס
דאָס אויז און ערגעץ. נאָר דאָ איז אַלעס
ווערט גאַנץ געוויינט און גיך וואַרעם
פֿאַר העלפֿן אויף דאָס וועלן גיך וואַרעם
ערגעץ קאָנען אַרויס געגעבן.

דעם 27טן אַפּריל 1962

הײַנט איז פֿרײַטאָג ערעוו שבת, און ס'איז איז
פֿאַר לעצטע בּרענטשעס וויל איך דאָ אונטערריידן
עטלעכע ווערטער וועלכע איך האָב שוין פֿאַרלאָזט אויף
בוך און ווי לאַנג נישט געשריבן, וועגן געווען די
דײַטשע דער ווינטער איז שוין דורכגעגאַנגען און
ס'איז וואַרעם שוין און דערלעבט מיר צו זען שוין נאָך
פּסח וואָס ס'איז האָט דאָך געענדיקט נאָכמיטאָג און
ווען איך האָב דאָך און דערגאַנגען אַלע פֿאַרפֿאַלענע
פּסח ביי איך נישט הײַנט געדאַוונט געווען און דער
מיט און שפּאַציר ביי איך אַוודאי געזאָגט איך, דער
יום־טוב פּורים. האָב איך פֿאַרבראַכט און דער
היים מיט אַ טעלעוויזער פֿול מיר צו גענוג און
שלאָפֿן און ס'איז האַלט געגאַנגען גאָר האָט טעלעפֿאָן
און בין געגאַנגען צום הײַנט דאָך און דערנאָך וואָס
געקומען האָבן טעלעפֿאָן, און אַזוי האָב איך אָנגעפֿאַנגען
געדענקען ווען פּסח און איך בין געווען בין
אַלע אַלטע פֿאַרגאַנגענע און אין דערצייל גרויס
וועלכע דאָס און לאַנדסלײַט צוזאַמען מיט זיי אין דער
גאַס די וואָרפֿן און מען איז צוויי וואָס
פֿון זיינע גרויס און דער אונזערער, וועלכע לעבן
איז צו גרויס, און איך מיט אים פֿאַרגעסן
לאַנג אַוועק אין קיינעם צו מיר וויל זײַן נאָך

פֿאַלסירן דיין 8 טאָג פּסח נאָך דער הויפּטן
ניטשט געגעבן געפֿינען דעם פּאַלאַץ אין אַלעק
הויז אַנטקעגנגעקומען צו אים און האַלטן נאָר גאַר
הויז פֿאַרלאָזן צווישן טירן נאָר אין אַרויסגיין
פֿרייַנד געוואָרן, בלאָטע אַלעס דאָרטן אַלעמען אַלע אינגאַנצן
פֿון דעם רב פֿון וילנע צוריקגעקערט אַלעק צוזאַמען
געווען פֿאַרזיכערט מיר אַלע צום סוף פֿון פּסח
דאָרט אַלעס געוואָלט געהאַלטן אין זיך סוף אַלע געהאַט
דעם טאָג פֿון דעם סעודה סדר אַלע ניטשט
געקומען וואָס סוף אַלע דעם טאָג געווען אַנגעזעצט
דערפֿון אין גאַנצן נאָר אַלעק דער געדענקען אַלע שוין
פֿאַרטיק צווישן און נאָכדעם דער אַלעק געדענקען
צום ר"ב צום סדר אין אַרום צוזאַמען שוין
פֿאַרשטאַנען וועלכע אַרום האַלטן זיין פֿאַרבראַכט
דעם סדר. און אַלע וועלן הינטערן ווינקל הויז
אַלעק פֿאַרבראַכט צווישן פּסח דורך אַלעק און
זיך געקומען פֿאָרט ניט קיין וואַסער אויף גאָט אויך.
און אַלע וועלן סוף אַלע מיטוואָך שבת פֿאַרגעסן
אַלעק אין שרייבן און וויל האָבן צייַט געווען
אַלע דער צוזאַמען נישט פֿאַרלאָזן אַלע מער וועלכער
גוט געדענקען און גוט אין טייערער טאַטע מאַמע
גאַר ניט נאָר האָבן צייַט געווען.

דעם 20 יאַנואַר 1962

גוטע ליבע קינדער [illegible]

[illegible]

זאָגט אַז די פּאָר װאָכן װעט עפּעס –
זײַן [illegible] מער װיכטיק צו זײַן [illegible]
[illegible] יאָרן.

דעם [illegible]טן אויגוסט, 1962

איך װיל איבערשרײַבן די פּאָר װערטער, גוט דאָס
דײַנען [illegible] טאָכטער [illegible] צוליב [illegible] געקומען
פֿון דײַטשלאַנד, די [illegible] [illegible] צײַט
מיט [illegible], דאָס 2 װאָכן פֿון איר [illegible]
און [illegible] װעלכע [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] די [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
דעם [illegible] װעלכע אין [illegible] האָט [illegible]
[illegible] [illegible], דאָס [illegible] [illegible] [illegible] די
[illegible] און [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
פֿון דעם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], און [illegible]
זײַן און [illegible] [illegible] [illegible].

דעם 4טן אָקטאָבער, 1962

היינט איז דער ערשטער טאָג פון יום טוב
״סוכות״ און סיי איז דער טאָג פון דיין
טאַטנ'ס יאָהר פון זיין געשטאָרבן, איך האָב ליכט
[illegible] פאַרברענט אין טאַטנ'ס [illegible] [illegible]
אַ שיינעם ״קידוש״ און האָט איינגעלאָדן געסט
און [illegible] זאָל ״דיינעם״ [illegible] [illegible] יאָהר
נישט [illegible] און היינט דערמאָן איך [illegible]
אַלץ גוט, 2 יאָהר צוריק און דעם צווייטן
[illegible] [illegible] איך [illegible] [illegible] פון
[illegible] [illegible] ווייל איך האָב [illegible] דאָס
לאַנד [illegible] דערמאָן וואָס איך האָב [illegible]
אויפגעלעבט 84 יאָהר און האָב [illegible] האָט
פאַרשטאַנען ״דער [illegible] נאָר דער לאַנג״
[illegible] האָט גיך [illegible] [illegible]
דאָס לאַנד און [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ווייל איך
[illegible] [illegible] וואָס איך האָב אַלע דער
[illegible] יאָהרן ווייל [illegible] [illegible] [illegible]
און פאַר [illegible] [illegible] דיינעם.

דעם 5טן דעצעמבער, 1962

איך זיץ יעצט אין צימער וואס ס'איז
גוט אנגעווארעמט ווייל עס איז שוין דער
צווייטער טאג וואס איך קען נישט ארויס פון
שטוב ווייל [illegible] איז שוין 2 טעג
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 1956 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

געזונט, איבער דער הארץ אַלץ גליק
דערפֿאַר גוט וויל גליק האָבן געלעבט
פֿון איינער שוועסטער שלייניש וואָס מיר
האָבן איך געזאָגט דאָס בלייבט גאָר אַליק
אויסגערעדט דיינעם און לייגט דעם צייטן
געזונט וואָס מיר האָבן וויר אָנגעפֿירט
פֿון אַלצען גוין שוועל און ייענטע צייט
און אַלע הייליגע טעג צוויי און אין גרייטער
גייט געוויינט אויבן דער גראַנד אַלץ אַליק צוויי
צייט צייטן גליק לעבן אַלעמען.

דעם 27טן דעצעמבער 1962

אָבענד דעם אײַנדריטטן ג.ר. באַנצן שוין און
ענדע פֿון דעם יאָהר 1962, און איך ריכטן
געוואָרן אַלץ דער צוויי אונזער גוטן אַלגעט און אַלע
יאָהר אין דעם נײַעם יאָהר זאָגן, אַליק צו
יומטב און איין דבֿר וויל סך אַלץ גוט און געוואַלדיקט
און אין דכויסן גוט אָנשיינער שיינע דאָס אַלצדער
מענטש שנײַה פֿון הײַנטיקן יאָהר, איין גרויסע
געשאַפֿן האָב איך נישט אַליק צוויי דאַרפֿן
אַרויס געווען צו אַליק און שטיל און חבֿר
פֿאָרגעקומען אַלץ אַליק גיך אַרויס פֿון דעם היינטיקן
און דײַן גאַנץ פֿאָר דעם פֿאָרגאַנגען.

דעם 6טען יאנואר, 1963

סיזן איז שוין 10 טעג אז איך בין נישט
אַרויס פון מיין היים ווײַל דורך שנייען
וואָס עס איז הײַנטיקס יאָהר איז שוין
86 יאָהר נישט געווען אַזאַ שנייען דאָ אין
ענגלאַנד, און סיאיז הײַנט נאָך, און ווען
עס וועט ווייטער ווערן ווייסט קאַלט, פאַר
מיר געזונטע איז נישט וואָס אַזעלכע פאַר אַן
טאָפּעלטער איז שווער ווײַל צו גיין צו אין
דער אָרגאַניזם און דער וועג איז זייער שווער
ווײַלער סיאיז פיל גליטש שנייען און עס
איז שווער געלט, נאָר און קאַלט צוליב זיין
הייטער, און דער זייטיקן געשפּרונגען
גאַנץ אַלע, עס איז דאָ וואָס געהאַנגען פון
דער קעלט, נאָר זיך ווען דינען דורך
רעגיאָן אַלע אַלעס איז דער צוליב ווייטער זיין
נאָר אַז עס צוליב דאָך שוין פאַרגעסען
ווײַלער עס שטאַרט פון זיך דער פאַרנאַס
און וואָס ווייסט ווען איך וועל גיין אַרויס
גיין פון דער שטוב.

דעם 7טן מערץ 1963

הײַנט לויט זײַנען מיר האַלטן שוין אײַנער
געװען דעם װינטער מיט דעם גרױסער
קעלטן, נאָך אויך הײַנט דעם װעלטן
איבערגעלאָזט זיך שלאָגן אײן צײַנ-
פֿון דער קעלט לײדן איך װינטער מיט
אַ פּאַס, און נישט געקענט װאָס פֿון
אַזאַ אין נישט אַלע געלט נאָר מיין פּאַס
אַזױ חײר גרױסן װעלטן אַלע אַזױ סר קומט דער
אַפּדערנאַרט ד״ר דאָקטער גרױסער שװערן
און שפּאַציר מיט עלעקטער טעג דאָקטער
איך האָב װעגן פֿאַר דעם דאָקטער
פֿון דעם שפּיטאָל װאָס געהערט מיך
און איך אויך, צו איך געבן אַלײן
די - עקזאַמען, איך װיל פֿאַרקויפֿן
לײב געלט אַזױ סר צײַט מיר װערן
ליטעראַטור געבן איך צוליב נישט דעם פּאַס
אַר״ן נעמען אַ געלט אין שפּיטאָל װי איך
ביז שוין געװען צװײ װאָכן גאָר גרױס
צו שטעלן צוליב נאָך אַ פֿאָדערט דאָקטער
שלאָפֿן נאָך סר אַלײן נישט דאָס װאָס
אײנדעם הײם, און דאָן צונעמען

ראשט נאָך אָפּשאַר טרף אַליז

ווען טאָג "פֿאַרבײַ" וואָלט איך
בעסער געוואָלט האָבן אַ וויצט אײַן
פֿרײַנט דעם רב געצאַנקען
ווײַל איך בין געווען פֿאַר אַלעמען
דאָס איך זאָגט אַ וויציט אין גוף
האָבן פֿון דער האָפֿט צייט גוט
נאָך אַלעס אַלץ זאָל גוט אין דער
הינט אין גאָט דאָס זיך בעווײַזן
זײַ נאָר אַז איך זאָל קענען
דאָס יאָהר איך איך האָבן אין
וויצט ווײַל ער איז זייער אַלקאָהאָל
גענוג אין אָבער דעם רב האָב
איך דאָ געוויין נישט אַלע גוטע
פֿרײַנד גוט וואָרט איך זאָל זאָגן
קענען אַלעס דעם אין האַלב איך
דאַן זאָגן איר שוין דעם לעבעדיקן
דאָן אין דער היץ אין גוט געטס הילף
דאַרפֿן איך זאָגן אַרויסגעלאָזן אין דער
נײַער היץ וואָס אין טאָפעטשע האָט געמאַכט
אין צייט פֿון אַלקאָהאָל שנאַפּס

[illegible]

OF NOTE BOOKS

SUPERIOR CREAM WOVE PAPER
STIFF COVER WITH MARBLE PAPER

Stocked in

1090/A	—	160	Pages
1091/A	—	240	,,
1092/A	—	320	,,

uled Feint, Squares, Séyés
and Accounts.